

Voor een ander deel blijft men echter zitten met verschillen wellicht tussen universiteiten, maar zeker tussen faculteiten waarvoor een uniforme definiëring van de parameters geen soulaas biedt. De keuze van een studie als parkeerstudie, het gericht zijn op persoonlijke vorming of culturele verrijking in plaats van op het behalen van een diploma, deficiënte vooropleidingen, werkstudentschap het zijn alle factoren die per faculteit sterk kunnen verschillen en die de slaagpercentages kunnen beïnvloeden, zonder dat hiermee de kwaliteit van de opleiding in het geding hoeft te zijn.

Voor een beoordeling van de beleidsrelevantie van slaagpercentages is het noodzakelijk te analyseren door welke factoren deze percentages worden bepaald. De volgende determinanten kunnen worden genoemd:

1. Studiebekwaamheden van studenten

Volgens de Wet Tweefasenstructuur is aan de propedeuse de taak van selectie toebedeeld (naast die van oriëntatie en verwijzing). Echt ongeschikte studenten kunnen dus worden geweerd uit de doctoraalstudie.

In zijn helaas wat in de vergetelheid geraakte probleemanalyse inzake selectie voor en in het hoger onderwijs maakt De Groot (1972)^o een onderscheid tussen twee wijzen van denken met betrekking tot het doorstromingsproces in een opleiding. Ten eerste het permanent selectieve, zo genoemde veldloop-model (een parcours met hindernissen, lang niet iedereen haalt de eindstreep; en onder diegenen die het wel halen verschillen de benodigde tijden zeer sterk). Daartegenover staat het selectievrije, zo genoemde expeditie-model (vooraf bepaalde duur, bij voldoende motivatie en inspanning een redelijke slaaggarantie, en een mentaliteit van 'samen uit, samen thuis').

Cruciaal in het onderscheid tussen beide modellen is de ingangselectie. Uiteraard kan het 'samen uit, samen thuis'-principe alleen gelden als men niet gedwongen wordt een ieder die zich voor de expeditie aanmeldt ook daadwerkelijk mee te nemen.

Ik zou deze modellen graag propageren als richtsnoer voor het denken over de doorstroom-problematiek in de propedeutische en doctorale fase. De nieuwe propedeuse is inderdaad bedoeld selectief te zijn. Ze kent geen of nauwelijks een gerichte ingangselectie.*

Voor het doctoraal-programma zou echter het expeditie-model moeten gelden. De faculteit dient de verantwoordelijkheid te nemen dat men, normaal gesproken en bij voldoende inzet van de kant van de studenten, binnen de gegeven tijd de eindstreep haalt. Ik heb de indruk dat op dit moment binnen de faculteiten deze verantwoordelijkheid in de nieuwe tweede fase veel te weinig wordt erkend of serieus genomen! Vanzelfsprekend is dit echter pas realiseerbaar als de selectiefunctie van de propedeuse tot haar recht komt. Het gevaar van te hoge propedeuse-slaagpercentages kan zijn dat het expeditie-model in de doctoraal-fase toch weer plaats moet gaan maken voor de

*) Het VHM-onderwijs heeft uiteraard wel selectieve functies en als zodanig is Nederland niet vergelijkbaar met het Angelsaksische systeem met zijn 'comprehensive' secundair onderwijs. Een op de desbetreffende studie gerichte selectie is het echter niet.